

Sivistystoimen tilojen kuntalaiskäytön yleiset periaatteet Koulujen muut kuin liikuntatilat

Voimassa 1.8.2019 alkaen.

1. Taustatietoa kuntalaiskäytöstä

1.1. Strategiaperusta

Valtuuston 2017 hyväksymän Espoo-tarinan mukaan:

- *Hyvät palvelut lisäävät alueen elinvoimaa, kuntalaisten toimeliaisuutta ja arjen sujuvuutta.*
- *Kaupunki tekee läheistä yhteistyötä alueellaan toimivien seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa erityisesti kerhotoiminnassa, syrjäytymisen ehkäisyssä ja sen vahinkojen korjaamisessa, perheneuvonnassa, vanhustyössä ja maahanmuuttajien kotouttamisessa.*
- *Teemme aktiivista yhteistyötä nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntaseurojen sekä yhdistysten ja partiolaisten kanssa. Kaikille espoolaisille lapsille ja nuorille takaamme mahdollisuuden harrastaa.*
- *Aktiiviset asukasyhdistykset ovat espoolaisen paikallistoiminnan rikkaus ja voimavara. Tuemme asukasyhdistysten ja -foorumien toimintaa.*
- *Hyödynnämme tehokkaasti olemassa olevien tilojen käyttöä myös asukas- ja harrastustoiminnassa.*

1.2. Kuntalaiskäytön yleiset periaatteet

Sivistystoimen tilojen kuntalaiskäytön keskeisenä periaatteena on Espoon asukkaiden harrastustoiminnan ja yhteiskunnallisen osallistumisen edistäminen.

Kuntalaiskäytön käytännöissä ja tilojen jako-, hinnoittelu- sekä valvontaperiaatteissa on tavoitteena alueellinen yhtenäisyys, tasapuolisuus ja läpinäkyvyys sivistystoimen sisällä ja suhteessa muihin kaupungin toimialoihin.

1.3. Ohjeen soveltamisala

Sivistystoimen hallinnassa kouluilla on sekä yleiskäyttöisiä opetukseen ja kokoontumiseen soveltuvia luokkatiloja että rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja erikoisvarusteltuja, käytön osaamista ja perehdytystä tai teknistä henkilökuntaa edellyttäviä erikoisluokka-, auditorio-, aula- ja ruokailutiloja.

Näiden tilojen kuntalaiskäyttöä hallinnoidaan pääsääntöisesti tämän ohjeen periaatteiden mukaisesti. Kiinteistön omistusmuodosta johtuvan poikkeuksen muodostavat ne koulukohteet, joiden kuntalaiskäyttö säädellään erikseen vuokra- tai palvelusopimuksilla. Lisäksi tilojen käytöstä voidaan sopia erikseen osana kaupungin kumppanuussopimuksia. Toimialan muiden tilojen kuntalaiskäyttöä hallinnoidaan vastaavien tulosityksikkökohtaisten ohjeiden mukaisesti.

Kouluilla sijaitsee lisäksi liikuntatiloja, joiden hallinnointi tapahtuu liikuntapalveluiden kautta liikunta- ja nuorisolautakunnan hyväksymän ohjeen mukaisesti. Myös kaikki koulujen majoituskäyttö hallinnoidaan liikuntapalveluiden kautta, riippumatta siitä sijoittuuko se koulun liikunta- vai muihin tiloihin.

Tilojenkäytön ja varaamisen ohjeet määritellään lukuvuosittain päivitettävissä *Koulutilojen kuntalaiskäytön käyttöehdoissa*.

1.4. Kuntalaiskäytön määritelmä

Kaikilla sivistystoimen hallinnoimilla tiloilla on pääkäyttäjä eli sisäisen vuokran maksaja. Kuntalaiskäytöllä tarkoitetaan pääkäyttäjän omaan toimintaan tarvitseman ajan ulkopuolista tilojen käyttöä eli koulutilojen kohdalla pääsääntöisesti niiden aamu-, ilta-, viikonloppu- ja loma-aikaista käyttöä. Kuntalaiskäyttökauden pituus ja tilojen saatavuus määritellään lukuvuosittain *Koulutilojen kuntalaiskäytön käyttöehdoissa*.

Koulutilojen pitkäaikaisia, vakiintuneita kuntalaiskäyttäjiä ovat mm. työväenopistot, taiteen perusopetuksen oppilaitokset sekä muut lautakuntien avustamat yhteisöt ja järjestöt. Lisäksi kuntalaiskäyttäjiä ovat erilaiset harrastus- ja yhdistystoimintaa espoolaisille tarjoavat toimijat ja yksityiset kuntalaiset.

Koulutiloissa tapahtuva perusopetuksen iltapäivätoiminta ei ole kuntalaiskäyttöä tämän ohjeen tarkoittamassa merkityksessä, vaan sivistystoimen omaa käyttöä, jonka tilankäyttötarpeet ovat etusijalla kuntalaiskäyttöön nähden.

2. Käyttövuorojen hakuperiaatteet

Säännölliset käyttövuorot ovat yleensä viikoittain tai joka toinen viikko toistuvia varauksia, ja niitä haetaan keväisin virallisen hakuajan puitteissa.

Kertaluonteista kuntalaiskäyttöä sekä säännöllisen kuntalaiskäytön ns. täydentäviä vuoroja vapaana oleviin tiloihin haetaan ja myönnetään ympäri vuoden.

Hakuaika ja -ohjeet ilmoitetaan kaupungin virallisten tiedotuskanavien kautta. Hakumenettely määritellään tarkemmin *Koulutilojen kuntalaiskäytön käyttöehdoissa*.

Kuntalaiskäyttäjä voi perua varauksensa *Koulutilojen kuntalaiskäytön käyttöehtojen* mukaisesti. Peruuttamatta jätetty tai ehtojen vastaisesti peruutettu käyttövuoro laskutetaan voimassa olevan hinnaston mukaan.

Tilojen pääkäyttäjä voi perua jo myönnetyn kuntalaiskäyttövuoron käyttöehtojen määrittelemissä rajoissa, mikäli tarvitsee tilan omaan käyttöönsä.

3. Käyttövuorojen myöntämisperiaatteet

Tilojen käytössä etusijalla on aina sivistystoimen tulosyksiköiden oma käyttö.

3.1. Etusijajärjestys kuntalaiskäyttövuorojen myöntämisessä:

1. Taiteen perusopetuksen oppilaitosten Espoon kaupungin opetus- ja varhaiskasvatustalouden tai svenska rum -lautakunnan (tai ennen vuotta 2014 Espoon kaupungin muun toimivaltaisen elimen) osaltaan hyväksymän tai vahvistaman opetussuunnitelman mukainen toiminta
2. Espoo-konsernin kuntayhtymien ja osakkuusyhteisöjen opetussuunnitelman mukainen toiminta
3. Espoolaisille lapsille ja nuorille suunnattu toiminta
4. Espoolaisille aikuisille suunnattu toiminta
5. Muu käyttö

3.2. Saman hakijaryhmän keskinäisten päällekkäisyyksien ratkaisuperiaatteet

Päällekkäisiä samaan etusijaluokkaan kuuluvia hakemuksia ratkaistaessa käyttövuoro myönnetään ensisijaisesti kaupungin strategian mukaiseen toimintaan (ks. kappale 1.1) ja vakiintuneelle toiminnalle pyritään tarjoamaan jatkomahdollisuus.

Taiteen perusopetusta antavien toimijoiden (etusijaluokka 1) päällekkäisiin hakemuksiin sovelletaan lisäksi seuraavia tarkennettuja kriteereitä:

1. Taidelajien alueellinen saavutettavuus
2. Tyyllilajien alueellinen saavutettavuus (saman taiteenlajin sisällä)
3. Saman taide- ja tyyllilajin kyseenolien ratkaisee toiminnan kokonaistarkastelu:
 - a. Vakiintunut toiminta ja kävijämäärä
 - b. Oppilaitoksen tarjoamat matalan kynnyksen harrastusmahdollisuudet
 - i. vapaaoppilaspaikkojen myöntäminen, maksuhojennukset ja muu harrastuksen matalakustanteisuus
 - ii. yhteistyö kyseisen koulun kanssa (kerhot koulun oppilaille yms.)
 - c. Muu kaupungin strategian mukainen toiminta

Viime kädessä samanarvoiset hakemukset ratkaisee arpa.

4. Käyttövuorojen hinnoitteluperiaatteet

Tilojen kuntalaiskäytöstä peritään käyttökorvaus voimassa olevan lautakuntien hyväksymän hinnaston mukaisesti.

Tilojen tavanomaiset energia-, siivous-, valvonta- ja muut turvallisuuskustannukset sekä tilavarausten hallinnointikustannukset sisältyvät tilojen käyttäjiltä perittäviin käyttökorvauksiin.

Lisämaksuja voidaan veloittaa kuntalaiskäytöstä mahdollisesti syntyvistä ylimääräisistä siivous-, valvonta- tai muista turvallisuuskustannuksista voimassa olevien käyttöehtojen mukaisesti. Näitä lisämaksuja saattaa tulla myös maksuttomaan käyttöön tai huojennettuun maksuluokkaan oikeutetuille tilojen käyttäjille.

4.1. Maksuttomaan tilojen käyttöön oikeutetut asiakasryhmät

Maksuttomaan tilojen käyttöön on aina oikeutettua:

- sivistystoimen tulosityksiköiden oma toiminta
- taiteen perusopetuksen oppilaitosten Espoon kaupungin opetus- ja varhaiskasvatustalouden tai svenska rum -lautakunnan (tai ennen vuotta 2014 Espoon kaupungin muun toimivaltaisen elimen) osaltaan hyväksymän tai vahvistaman, voimassa olevan opetussuunnitelman mukainen toiminta

Lisäksi maksuttomaan käyttöön on oikeutettua seuraava espoolaisille suunnattu sivistystoimen perustoimintaa ja -palveluja merkittävästi täydentävä ja tukeva, voittoa tavoittelematon toiminta:

- aluenuorisojärjestöjen ja partiolippukuntien, varhaisnuoriso- ja nuorisoyhdistysten, liikuntayhdistysten ja opiskelijajärjestöjen sekä muiden yleishyödyllisten yhteisöjen toiminta
- Espoon asukasfoorumien sekä rekisteröityjen asukas- ja kaupunginosayhdistysten toiminta
- vanhus-, sota- ja siviiliveteraani-, eläkeläis-, vammais-, sairaus- ja työttömyysjärjestöjen toiminta
- Espoon kaupungin muiden toimialojen lapsille ja nuorille järjestämä toiminta
- koulujen vanhempainyhdistysten toiminta
- rehtorin puoltama koulun yhteistyötahojen kerho-, juhla- tms. toiminta

4.2. Huojennetun maksuluokan asiakasryhmät

Huojennettuun käyttökorvaukseen on oikeutettua seuraava espoolaisille suunnattu sivistystoimen perustoimintaa ja -palveluja täydentävä ja tukeva toiminta:

- opetus-, harraste- ja kerhotoiminta
- Espoossa toimivien yhteisöjen järjestämät vapaan kansalaistoiminnan tilaisuudet
- sivistystoimen lautakuntien myöntämää vuosi- tai kohdeavustusta saavat yhteisöt
- Espoo-konsernin kuntayhtymien ja osakkuusyhteisöjen opetussuunnitelman mukainen toiminta
- Espoon kaupungin muiden toimialojen aikuisille järjestämä toiminta

4.3. Perusmaksuluokan asiakasryhmät

Kaikesta muusta kuin kohdissa 4.1 ja 4.2 määritellyistä toiminnoista peritään perusmaksuluokan mukainen käyttökorvaus. Tällaista toimintaa on esimerkiksi:

- yksityistilaisuudet järjestäjältä ja kohderyhmältä riippumatta
- myyntitilaisuudet järjestäjältä ja kohderyhmältä riippumatta
- yritysten ja taloyhtiöiden kokous- ja infotilaisuudet

5. Kuntalaiskäytön valvontaperiaatteet

5.1. Kuntalaiskäytön valvontamuodot

Tilojen kuntalaiskäyttö on joko valvottua tai omavalvontaista. Valvontaa pyritään järjestämään eri kouluille alueellisesti tasapuolisesti ja koulutilojen omavalvontaista käyttöä lisätään sitä mukaa, kun koulujen lukitusratkaisut ja omavalvonnan hallinnointiresurssit sen mahdollistavat.

Toistaiseksi omavalvontaista tilojen käyttöä myönnetään lähinnä ns. säännölliseen kuntalaiskäyttöön eli tilojen vakiokäyttäjille, sekä kertaluonteisesti rehtorin suostumuksella (esimerkiksi kesäleirit). Pääsääntöisesti kertaluonteinen tilojen käyttö keskitetään valvottuihin kouluihin.

Omavalvontaisesti toteutettavasta tilojen kuntalaiskäytöstä veloitetaan pienempi käyttökorvaus kuin valvotusta tilojen kuntalaiskäytöstä, ja käyttäjän valvonta- ja siistimisvelvoitteista sovitaan erillisellä omavalvontasitoumuksella.

5.2. Valvonnan järjestämisperiaatteet

Tilapalvelut -liikelaitos järjestää koulujen aula- ja turvallisuuspalvelut, joihin myös kuntalaiskäytön valvonta kuuluu. Liikuntapalvelut vastaa osaltaan koulujen liikuntatilojen valvonnan koordinoinnista. Valvonnan järjestämisperiaatteet, koordinoitukäytännöt sekä valvojan vastuut määritellään tarkemmin *Koulutilojen kuntalaiskäytön käyttöehdoissa*.

6. Kuntalaiskäytön sopimuskäytännöt ja käyttäjän velvoitteet

6.1. Sopimuskäytännöt

Kuntalaiskäyttövuorot myönnetään tilavaraushakemusten perusteella ja kuntalaiskäyttäjä sitoutuu hakemuksellaan kulloinkin voimassa oleviin *Koulutilojen kuntalaiskäytön ehtoihin*. Omavalvontaisen käytön kohdalla tilojen hallinnoijan ja kuntalaiskäyttäjän välillä tehdään kirjallinen omavalvontasitoumus.

Hyväksytyssä hakemuksessa tai omavalvontasitoumuksessa tulee olla vähintään seuraavat tiedot:

- tilan vastuullinen kuntalaiskäyttäjä:
 - yksityisvarauksessa vastuuhenkilön nimi, henkilötunnus ja yhteystiedot
 - yhteisövarauksessa yhdistyksen nimi ja sen Y-tunnus tai rekisterinumero, sekä vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot
- käytettävä tila ja ajankohta
- tilan käyttötarkoitus ja arvio käyttäjämäärästä
- liitteenä voimassa oleva käyttökorvaushinnasto ja mahdollisesti sovitut lisäkustannukset
- liitteenä voimassa olevat käyttöehdot ja mahdollisesti sovitut muut käyttäjän velvoitteet

6.2. Tilojen kuntalaiskäyttäjän velvoitteet ja vastuut

Kuntalaiskäyttäjällä ei ole oikeutta luovuttaa tiloja kolmannen osapuolen käyttöön ilman tilan hallinnoijan suostumusta.

Tilojen kuntalaiskäyttäjä on velvollinen noudattamaan voimassa olevia *Koulutilojen kuntalaiskäytön ehtoja*, joissa määritellään tarkemmin esimerkiksi seuraavat käyttäjän velvoitteet:

- vuorojen hakemis- ja peruutuskäytännöt
- tilojen ja varusteiden käyttäminen, noudatettavat siisteys-, turvallisuus- ym. säännöt ja niihin perehtyminen
- omaisuusvastuu sekä henkilövastuu asiaankuuluvista henkilöistä
- tilojen valvonta, avaimien/avainkoodien hallinnointi sekä hälytys- ja sähköjärjestelmien tms. käyttäminen omavalvontaisessa kuntalaiskäytössä